

Zakon o privremenom uzdržavanju

NN 92/14

I. OPĆE ODREDBE

Predmet uređenja

Članak 1.

Ovim se Zakonom utvrđuju korisnici prava na privremeno uzdržavanje te uređuje stjecanje prava na privremeno uzdržavanje i visina iznosa privremenog uzdržavanja, nadležnost, postupak za ostvarivanje prava, isplata i vraćanje iznosa privremenog uzdržavanja, financiranje, evidencija i nadzor te druga pitanja značajna za ostvarivanje privremenog uzdržavanja.

Definicije i pravila tumačenja

Članak 2.

(1) Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeća značenja:

- 1) »Centar za socijalnu skrb« (u daljnjem tekstu: Centar) je javna ustanova osnovana prema propisu kojim se uređuje djelatnost socijalne skrbi, koja rješava o pravu na privremeno uzdržavanje u prvom stupnju te vraćanju isplaćenog iznosa privremenog uzdržavanja
- 2) »dijete« je osoba do navršениh 18 godina života koju je roditelj dužan uzdržavati na temelju ovršne isprave
- 3) »druga osoba koja skrbi o djetetu« je osoba koja skrbi o djetetu u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi
- 4) »nadležno državno odvjetništvo« je samostalno i neovisno pravosudno tijelo koje zastupa Republiku Hrvatsku u skladu s propisom kojim se uređuje ustrojstvo i nadležnost državnog odvjetništva
- 5) »obveznik uzdržavanja« je roditelj koji ne stanuje s djetetom te baka i djed po tom roditelju
- 6) »ovršna isprava« je ovršna sudska odluka i sudska nagodba te izvršno rješenje doneseno u upravnom postupku
- 7) »pokretanje ovršnog postupka« predstavlja podnošenje prijedloga za ovrhu nadležnom sudu ili dostavu zahtjeva za plaćanje prema ovršnoj ispravi Financijskoj agenciji sukladno propisima kojima se uređuju postupci ovrhe ili obraćanje središnjem tijelu nadležnom za postupanje sukladno međunarodnim konvencijama te uredbama Europske unije
- 8) »poseban skrbnik« je osoba određena propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi
- 9) »privremeno uzdržavanje« je novčano primanje koje koristi dijete pod pretpostavkama određenim ovim Zakonom, radi potpore uzdržavanja
- 10) »roditelj s kojim dijete stanuje« je roditelj s kojim dijete stanuje na temelju odluke suda ili roditelj s kojim dijete stanuje po drugoj osnovi u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi

11) »roditelj koji ne stanuje s djetetom« je roditelj koji ne stanuje s djetetom na temelju odluke suda ili roditelj koji ne stanuje s djetetom po drugoj osnovi u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi

12) »uzdržavanje« je novčano primanje koje ostvaruje dijete na temelju ovršne isprave u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi

13) »zakonski minimum uzdržavanja« je minimalni iznos uzdržavanja određen propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi

14) »zastupnik djeteta« je roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu te poseban skrbnik djeteta.

(2) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Pravo na privremeno uzdržavanje

Članak 3.

Pravo na privremeno uzdržavanje pod uvjetima propisanim ovim Zakonom ima dijete hrvatski državljanin koje ima prebivalište u Republici Hrvatskoj.

Neprenosivost prava

Članak 4.

Pravo na privremeno uzdržavanje je osobno pravo djeteta određenog ovim Zakonom koje se ne može prenositi na drugu osobu.

Izuzimanje od ovrhe i osiguranja

Članak 5.

Privremeno uzdržavanje ne može biti predmet ovrhe ili osiguranja.

Pravila postupka

Članak 6.

Postupci radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje i postupci utvrđivanja obveze vraćanja privremenog uzdržavanja su upravni postupci.

II. STJECANJE PRAVA NA PRIVREMENO UZDRŽAVANJE I VISINA PRIVREMENOG UZDRŽAVANJA

Pretpostavke

Članak 7.

(1) Pravo na privremeno uzdržavanje ima dijete ako roditelj koji ne stanuje s djetetom ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja na temelju ovršne isprave, u cijelosti ili djelomično, i ako se učini vjerojatnim da baka i djed po tom roditelju ne pridonose djetetovu uzdržavanju najmanje u visini koja je ovim Zakonom određena kao iznos privremenog uzdržavanja.

(2) Ako su baka, odnosno djed obveznici uzdržavanja prema ovršnoj ispravi, dijete ima pravo na privremeno uzdržavanje u slučaju da baka, odnosno djed ne ispunjavaju svoju obvezu uzdržavanja na temelju ovršne isprave, u cijelosti ili djelomično.

(3) Pod djelomičnim neispunjavanjem obveze uzdržavanja iz stavaka 1. i 2. ovoga članka podrazumijeva se da obveznik uzdržavanja plaća uzdržavanje u iznosu manjem od iznosa koji je ovim Zakonom određen kao iznos privremenog uzdržavanja.

(4) Dijete iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ima pravo na privremeno uzdržavanje ako obveznik uzdržavanja ne ispunjava, u cijelosti ili djelomično svoju obvezu uzdržavanja dulje od tri mjeseca neprekidno od dana pokretanja ovršnoga postupka radi ostvarivanja uzdržavanja.

(5) Dijete nema pravo na privremeno uzdržavanje:

1. ako je na temelju mjere iz obiteljsko-pravne ili socijalne zaštite smješteno u udomiteljskoj obitelji, domu ili drugoj ustanovi socijalne skrbi ili

2. ako tražbina uzdržavanja na koju se odnosi ovršna isprava više ne postoji.

(6) Ako je dijete ostvarivalo pravo na privremeno uzdržavanje u trajanju kraćem od vremenskog razdoblja iz članka 8. stavka 3. ovoga Zakona, u slučaju ponovnog utvrđivanja prava na privremeno uzdržavanje ne primjenjuje se odredba stavka 4. ovoga članka.

(7) Ako je dijete ostvarivalo pravo na privremeno uzdržavanje u trajanju kraćem od vremenskog razdoblja iz članka 8. stavka 3. ovoga Zakona, dijete ima pravo na ponovno ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje ako obveznik uzdržavanja po dospelosti ne ispuni obvezu uzdržavanja najmanje u iznosu koji je ovim Zakonom određen kao iznos privremenog uzdržavanja.

Trajanje prava

Članak 8.

(1) Pravo na privremeno uzdržavanje priznaje se od dana podnošenja zahtjeva, odnosno od dana pokretanja postupka po službenoj dužnosti sukladno odredbi članka 10. ovoga Zakona.

(2) Pravo na privremeno uzdržavanje traje sve dok obveznik uzdržavanja ne počne izvršavati obvezu uzdržavanja najmanje u iznosu koji je ovim Zakonom određen kao iznos privremenog uzdržavanja.

(3) Dijete ima pravo na privremeno uzdržavanje u ukupnom trajanju od tri godine.

Visina iznosa privremenog uzdržavanja

Članak 9.

(1) Privremeno uzdržavanje određuje se u iznosu od 50 % zakonskog minimuma uzdržavanja, osim u slučaju iz stavaka 2. i 3. ovoga članka.

(2) Privremeno uzdržavanje ne može se odrediti u iznosu većem od iznosa uzdržavanja određenog ovršnom ispravom.

(3) Ako Centar utvrdi da obveznik uzdržavanja plaća uzdržavanje u iznosu manjem od iznosa iz stavka 1. ovoga članka, privremeno uzdržavanje odredit će se u razlici do iznosa iz stavka 1. ovoga članka.

III. POSTUPAK RADI ODREĐIVANJA PRIVREMENOG UZDRŽAVANJA I ISPLATA PRIVREMENOG UZDRŽAVANJA

Pokretanje postupka

Članak 10.

(1) Postupak radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje pokreće se na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti.

(2) Centar je dužan po službenoj dužnosti pokrenuti postupak iz stavka 1. ovoga članka kada roditelj s kojim dijete stanuje odbije pokrenuti postupak radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje ili kada o djetetu skrbi druga osoba sukladno propisu kojim se uređuju obiteljski odnosi.

(3) Postupak iz stavaka 1. i 2. ovoga članka provodi Centar nadležan za dijete prema propisu kojim se uređuje djelatnost socijalne skrbi.

Načelo žurnosti

Članak 11.

(1) Postupak radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje je žuran.

(2) Centar je dužan donijeti rješenje o privremenom uzdržavanju u roku od trideset dana od dana podnošenja urednog zahtjeva ili pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

Stranke u postupku

Članak 12.

Stranke u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje su dijete te obveznik uzdržavanja.

Zastupanje djeteta u postupku

Članak 13.

(1) Dijete u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje zastupa roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu.

(2) Ako je to potrebno radi zaštite dobrobiti djeteta, dijete u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje zastupa poseban skrbnik u slučaju kad je Centar po službenoj dužnosti pokrenuo postupak radi određivanja privremenog uzdržavanja.

(3) Kad poseban skrbnik iz stavka 2. ovoga članka podnese zahtjev, odnosno poduzme prvu radnju u postupku u ime djeteta, prestaju ovlaštenja roditelja ili druge osobe koja skrbi o djetetu za zastupanje djeteta u postupku radi određivanja privremenog uzdržavanja.

Dokazi

Članak 14.

(1) Ako roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu ne može dokazati javnim ili javnobilježničkim ispravama činjenice u odnosu na uzdržavanje od strane bake i djeda iz članka 7. stavka 1. ovoga Zakona, dovoljno je da se one učine vjerojatnima na temelju izjave roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu.

(2) Stranke u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje, roditelj s kojim dijete stanuje te druga osoba koja skrbi o djetetu dužni su u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje dati istinite izjave i točne podatke.

(3) Za istinitost izjava i točnost danih podataka osobe iz stavka 2. ovoga članka odgovaraju materijalno i kazнено.

Saslušanje obveznika uzdržavanja

Članak 15.

Obveznik uzdržavanja saslušat će se u postupku, osim ako bi to odugovlačilo postupak.

Odlučivanje o zahtjevu

Članak 16.

Centar će odbiti zahtjev za privremeno uzdržavanje ako utvrdi:

1. da nisu ispunjene pretpostavke iz članka 7. stavaka 1. do 4. te stavka 7. ovoga Zakona
2. da postoji neka od činjenica iz članka 7. stavka 5. ovoga Zakona.

Troškovi postupka

Članak 17.

Sredstva za redovite troškove postupka koje snosi Centar osiguravaju se u državnom proračunu.

Rješenje o privremenom uzdržavanju

Članak 18.

(1) Izreka rješenja o privremenom uzdržavanju obvezno sadržava i:

1. ime i prezime, adresu te osobni identifikacijski broj (OIB) obveznika uzdržavanja
2. mjesečni iznos privremenog uzdržavanja koji će se usklađivati sukladno članku 22. ovoga Zakona
3. trajanje prava na privremeno uzdržavanje
4. račun djeteta ili roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu na koji će se isplaćivati privremeno uzdržavanje
5. obvezu roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu te obveznika uzdržavanja da odmah, a najkasnije u roku od osam dana od dana nastanka promjene prijavi Centru svaku promjenu koja utječe na ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje.

(2) U rješenju iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se da Republika Hrvatska isplatom iznosa privremenog uzdržavanja stupa u pravni položaj djeteta i da na nju prelaze tražbine uzdržavanja u visini isplaćenog iznosa privremenog uzdržavanja, sa svim sporednim pravima sukladno članku 25. ovoga Zakona.

Dostava rješenja

Članak 19.

Rješenje o privremenom uzdržavanju dostavlja se roditelju s kojim dijete stanuje ili drugoj osobi koja skrbi o djetetu, odnosno posebnom skrbniku, ako ga dijete ima, te obvezniku uzdržavanja.

Pravni lijekovi

Članak 20.

- (1) O žalbi protiv rješenja o privremenom uzdržavanju odlučuje ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi.
- (2) Žalbom protiv rješenja o privremenom uzdržavanju ne može se pobijati osnova i visina zakonskog uzdržavanja djeteta utvrđenog ovršnom ispravom.
- (3) Žalba ne odgađa izvršenje rješenja o privremenom uzdržavanju.
- (4) Protiv drugostupanjskog rješenja o privremenom uzdržavanju može se pokrenuti upravni spor.

Isplata privremenog uzdržavanja

Članak 21.

- (1) Privremeno uzdržavanje isplaćuje Centar u mjesečnim iznosima za prethodni mjesec.
- (2) Privremeno uzdržavanje isplaćuje se djetetu putem banke na njegov račun ili račun roditelja s kojim dijete stanuje, odnosno druge osobe koja skrbi o djetetu.

Usklađivanje iznosa privremenog uzdržavanja

Članak 22.

- (1) Ako se tijekom ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje promijeni iznos zakonskog minimuma uzdržavanja, Centar je dužan po službenoj dužnosti uskladiti iznos privremenog uzdržavanja.
- (2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se u slučaju kada je iznos uzdržavanja određen ovršnom ispravom manji od iznosa privremenog uzdržavanja.

Promijenjene okolnosti

Članak 23.

Roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu te obveznik uzdržavanja dužni su Centru odmah, a najkasnije u roku od osam dana od dana nastanka promjene prijaviti svaku promjenu koja utječe na ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje.

Prestanak prava na privremeno uzdržavanje

Članak 24.

- (1) Centar po službenoj dužnosti donosi rješenje o prestanku prava na privremeno uzdržavanje kada se izmijene okolnosti iz članka 7. ovoga Zakona zbog kojih djetetu prestaje pravo na privremeno uzdržavanje.
- (2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka pravo na privremeno uzdržavanje prestaje posljednjeg dana u mjesecu u kojem je nastala promjena.
- (3) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se roditelju s kojim dijete stanuje ili drugoj osobi koja skrbi o djetetu, posebnom skrbniku, te obvezniku uzdržavanja.

IV. VRAĆANJE ISPLAĆENOG IZNOSA PRIVREMENOG UZDRŽAVANJA

Subrogacija

Članak 25.

Isplatom iznosa privremenog uzdržavanja, Republika Hrvatska stupa u pravni položaj djeteta i na nju prelaze tražbine uzdržavanja u visini isplaćenog iznosa privremenog uzdržavanja, sa svim sporednim pravima.

Zastupanje

Članak 26.

U postupku radi ostvarenja tražbine iz članka 25. ovoga Zakona Republiku Hrvatsku zastupa nadležno državno odvjetništvo.

Rješenje o obvezi povrata isplaćenog iznosa privremenog uzdržavanja

Članak 27.

(1) Centar će po službenoj dužnosti donijeti rješenje kojim će obvezniku uzdržavanja naložiti da u roku od osam dana od dana dostave rješenja plati Republici Hrvatskoj isplaćeni iznos privremenog uzdržavanja za svako jednogodišnje ili kraće razdoblje isplate ako je privremeno uzdržavanje trajalo kraće od jedne godine, s pripadajućom zateznom kamatom.

(2) Izreka rješenja iz stavka 1. ovoga članka mora sadržavati osobni identifikacijski broj (OIB) obveznika uzdržavanja.

(3) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se obvezniku uzdržavanja.

(4) O žalbi protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka odlučuje ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi.

(5) Žalba protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka ne odgađa izvršenje.

(6) Protiv drugostupanjskog rješenja može se pokrenuti upravni spor.

Dostava rješenja

Članak 28.

(1) Ako obveznik uzdržavanja ne ispunji obvezu prema rješenju iz članka 27. stavka 1. ovoga Zakona, Centar će dostaviti rješenje s potvrdom o izvršnosti nadležnom državnom odvjetništvu radi pokretanja izvršenja.

(2) Nakon isteka roka od deset godina od dana kad je rješenje iz članka 27. stavka 1. ovoga Zakona postalo izvršno rješenje se ne može izvršiti.

Prednosni red

Članak 29.

(1) Izvršenje radi ostvarenja tražbine iz članka 27. ovoga Zakona provest će se na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima te na novčanim sredstvima po računu prije ovrhe radi naplate svih drugih tražbina neovisno o vremenu njihova nastanka, osim tražbine uzdržavanja djeteta sukladno propisu kojim se uređuju obiteljski odnosi.

(2) Ako se izvršenje radi ostvarenja tražbine iz članka 27. ovoga Zakona provodi na plaći ili drugom stalnom novčanom primanju, na izuzimanje od izvršenja iznosa plaće ili drugog stalnog novčanog primanja primjenjuju se pravila o izuzimanju od ovrhe radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje djeteta, u skladu s propisom kojim se uređuje ovrha na novčanoj tražbini ovršenika.

Smrt obveznika uzdržavanja

Članak 30.

U slučaju smrti obveznika uzdržavanja za ispunjenje tražbine iz članka 27. ovoga Zakona odgovaraju njegovi nasljednici do visine vrijednosti naslijeđene imovine.

V. FINANCIRANJE PRIVREMENOG UZDRŽAVANJA

Članak 31.

Sredstva za financiranje privremenog uzdržavanja osiguravaju se u državnom proračunu.

VI. NADZOR

Nadzor

Članak 32.

Nadzor nad zakonitošću rada Centra u poslovima provedbe privremenog uzdržavanja obavlja ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi u skladu s posebnim propisom.

Evidencija

Članak 33.

(1) Centar vodi očevidnik svih rješenja o privremenom uzdržavanju djece.

(2) Ministar nadležan za poslove socijalne skrbi pravilnikom će propisati sadržaj i način vođenja očevidnika rješenja o privremenom uzdržavanju djece.

VII. NAKNADA ŠTETE

Odgovornost za štetu

Članak 34.

(1) Roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu dužna je Republici Hrvatskoj nadoknaditi štetu koja nastane zbog nepripadne i nepravilne isplate privremenog uzdržavanja:

1. ako se ostvari privremeno uzdržavanje na temelju neistinitih i netočnih podataka za koje je znala ili morala znati da su neistiniti i netočni

2. ako u propisanom roku ne prijavi promjene koje uzrokuju gubitak prava na privremeno uzdržavanje, a znala je ili morala znati za te promjene

3. ako je djetetu isplaćeno privremeno uzdržavanje na koje nije imalo pravo prema rješenju ili je privremeno uzdržavanje isplaćeno u većem iznosu od iznosa određenog u rješenju o privremenom uzdržavanju.

(2) Obveza naknade štete iz stavka 1. točke 2. ovoga članka odnosi se i na obveznika uzdržavanja.

Tražbina

Članak 35.

(1) Tražbina s naslova naknade štete iz članka 34. ovoga Zakona odnosi se na dospjele tražbine privremenog uzdržavanja.

(2) Pri utvrđivanju prava na naknadu štete primjenjuje se propis kojim se uređuju obvezni odnosi, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

Tužba

Članak 36.

(1) Kada se utvrdi da je nastala šteta, Centar poziva osobu odgovornu za štetu iz članka 34. ovoga Zakona da u određenom roku nadoknadi nastalu štetu.

(2) Ako šteta ne bude nadoknađena u roku iz stavka 1. ovoga članka, Republika Hrvatska podnosi tužbu radi naknade štete putem nadležnog državnog odvjetništva na temelju dokumentacije koju dostavlja Centar.

(3) Prije podnošenja tužbe iz stavka 2. ovoga članka neće se primjenjivati odredbe o podnošenju zahtjeva za mirno rješavanje spora sukladno propisu kojim se uređuje parnični postupak.

VIII. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 37.

Roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu te obveznik uzdržavanja kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1000,00 do 5000,00 kuna ako ne prijave u propisanom roku svaku promjenu koja utječe na ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje (članak 23.).

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 38.

(1) Upravni postupci radi ostvarivanja privremenog uzdržavanja pokrenuti prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se sukladno odredbama zakona koji je bio na snazi kada je postupak započeo.

(2) Sudski postupci radi vraćanja isplaćenih iznosa privremenog uzdržavanja pokrenuti prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se sukladno odredbama zakona koji je bio na snazi kada je postupak započeo.

(3) Ako su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona dovršeni upravni postupci kojima je priznato pravo na privremeno uzdržavanje, ali nisu pokrenuti sudski postupci protiv obveznika uzdržavanja

radi povrata isplaćenih iznosa privremenog uzdržavanja, povrat isplaćenih iznosa rješavat će se sukladno članku 27. ovoga Zakona.

Članak 39.

Nagodba o uzdržavanju sklopljena u Centru do dana stupanja na snagu ovoga Zakona izjednačena je sa sudskom nagodbom u svrhu ostvarenja prava na privremeno uzdržavanje sukladno članku 2. stavku 1. točki 6. ovoga Zakona.

Članak 40.

Ministar nadležan za poslove socijalne skrbi donijet će propis iz članka 33. stavka 2. ovoga Zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 41.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. rujna 2014.